

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА**

СЛОБОЖАНІНОВ Павло Андрійович

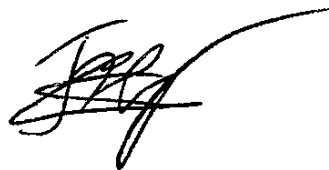
378.147:613.7]:004

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор філософських наук, доцент
ПУТРОВ Сергій Юрійович,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова,
професор кафедри фізичної реабілітації.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
КОВАЛЬ Тамара Іванівна,
Київський національний лінгвістичний університет,
Начальник Центру інформаційно-комунікаційних
технологій;

кандидат педагогічних наук, доцент
ДЕНИСОВА Лоліта Вікторівна,
Національний університет
фізичного виховання і спорту України,
завідувач відділу докторантури та аспірантури.

Захист відбудеться 14 грудня 2017 року о 15.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.01 в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9).

Автореферат розісланий 14 листопада 2017 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Сиротюк В. Д.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Інформатизація всіх сфер людської діяльності висуває підвищені вимоги до рівня професійної компетентності випускників вищих навчальних закладів, здатних до неперервного самостійного професійного зростання. Ці чинники стали підґрунтям для зміни освітньої парадигми вищої фізкультурної освіти і переорієнтації від кваліфікаційного до компетентнісного підходів у професійній підготовці майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Інформатизація вищої фізкультурної освіти сприяє розробленню інноваційних підходів до проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Завдання підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації на основі компетентнісного підходу, які передбачають формування нових інституційних механізмів управління в сфері вищої фізкультурної освіти, розвиток фундаментальності і практичної спрямованості освітніх програм, закріплені в якості пріоритетного в найважливіших нормативних документах: Закону України «Про вищу освіту» (2014), Концепції загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012 - 2016 роки (2011), Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016).

Сучасні суспільні, соціально-економічні та інформаційно-технологічні зміни висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців нової генерації, що потребує створення й застосування нових освітніх систем, зміни освітнього процесу, форм, методів і засобів навчання. Науковці (Н. П. Антіпова, Н. М. Бібік, Л. С. Васіна, Н. М. Дем'яненко, В. Т. Лозовецька, О. В. Очарук, О. І. Пометун, Ю. В. Рибалко, О. П. Савченко, О. В. Тимошенко, О. Л. Шевнюк та ін.) акцентували увагу на особливостях реалізації компетентнісного підходу у вищій школі.

Вчені (О. В. Андрєєва, О. О. Берест, А. А. Боляк, Н. Л. Боляк, Л. В. Денисова, М. В. Дутчак, М. М. Василенко, О. К. Корносенко, О. В. Корх-Черба, П. М. Кизім, А. В. Прима, Л. П. Сущенко та ін.) ґрунтовно розглядали питання, пов'язані з професійною підготовкою майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах.

Особливості фітнесу як ефективного засобу фізичної активності людини розглядали Н. І. Воловик, О. В. Завальнюк, О. Г. Сайкіна, Е. Хоулі і Б. Френкс, Р. А. Bril, А. Sabak, S. Coffman, L. H. Epstein, J. Greenberg, V. H. Heyward, E. T. Howley, B. D. Franks, W. Zieliński та ін.

Питанням, пов'язаним із теорією та методикою рекреації, значну увагу приділили вітчизняні (О. В. Андрєєва, В. П. Зайцев, Т. Ю. Круцевич, Є. Н. Приступа та ін.) і зарубіжні (В. М. Видрін, В. П. Виноградов, А. Д. Джумаєв, А. Pilawska, I. Kielbasiewicz-Drozdowskiej, R. Winiarski та ін.) дослідники.

Проблемам упровадження й ефективного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті присвячено чимало теоретичних та експериментальних праць вітчизняних і зарубіжних педагогів, психологів, дидактів, методистів і фахівців з комп'ютерної техніки, зокрема В. Ю. Бикова, І. В. Володька,

Т. П. Вороніної, Р. С. Гуревича, М. І. Жалдака, Г. О. Козлакової, А. П. Кудіна, Т. І. Коваль, В. Л. Матросова, Н. В. Морзе, І. В. Роберта, О. М. Спіріна та ін.

Актуальність і доцільність дослідження проблеми зумовлені необхідністю подолання суперечностей, які виникають між:

- суспільною потребою у мобільних і висококваліфікованих фахівцях з фітнесу та рекреації і недостатнім рівнем сформованості професійної компетентності випускників вищих навчальних закладів;
- необхідністю модернізації вищої освіти та нерозробленістю педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;
- істотним підвищенням вимог вищих навчальних закладів до якості професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації та відсутністю навчально-методичного забезпечення формування їх професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Визначення вказаних суперечностей, аналіз наукової літератури і власного досвіду викладацької діяльності сприяли пошуку шляхів ефективного формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Соціальна значущість та актуальність, недостатній рівень теоретичної дослідженості та практичної розробленості проблеми зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: **«Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження відповідає тематичному плану наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з наукового напрямку «Зміст освіти, форми, методи і засоби підготовки вчителів» (протокол № 5 від 27 січня 2004 року).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 15 від 25 червня 2013 року) та узгоджено в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології в Україні (протокол № 7 від 24 вересня 2013 року).

Мета дослідження полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Відповідно до мети сформульовано його основні **завдання дослідження:**

1. На основі теоретичного аналізу наукової літератури з'ясувати стан розробленості проблеми дослідження та уточнити зміст основних понять дослідження.
2. Обґрунтувати структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, визначити критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.
3. Виявити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із

застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Розробити модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

5. Експериментально перевірити педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи дослідження. Для досягнення мети та виконання поставлених завдань було використано відповідні методи дослідження: *теоретичні*: ретроспективний аналіз, конкретизація та узагальнення теоретичних положень психолого-педагогічної літератури та літератури з фітнесу та рекреації для з'ясування стану розробленості проблеми дослідження, формування наукового тезаурусу та уточнення змісту основних понять дослідження; структурно-системний аналіз – з метою обґрунтування структури професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; абстрагування та класифікація – для визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; синтез і систематизація – для виявлення та теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; моделювання – з метою розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; *емпіричні*: анкетування, педагогічне тестування, педагогічне спостереження, опитування, ретроспективний аналіз власного досвіду роботи у вищому навчальному закладі, педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; *статистичні*: методи статистики, зокрема, t-критерій Стьюдента, для кількісної та якісної обробки результатів педагогічного експерименту, відображення даних у графічних формах і таблицях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– *вперше* виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення навчальної і виробничої практик стійкої потреби майбутніх

фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності); розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків;

- *уточнено* структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

- *удосконалено* зміст навчальних дисциплін професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах;

- *подальшого розвитку* набули форми, методи і засоби професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів впроваджено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; підготовлено навчально-методичний посібник «Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту» (у співавторстві з С. В. Мединським та Е. Ю. Юрієм); розроблено та впроваджено навчально-методичні комплекси на паперових та електронних носіях з дисциплін: «Оздоровчий фітнес», «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та «Фітнес-технології»; розроблено комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» (у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Сущенко та О. П. Сидоренком).

Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані для розробки навчальних програм, навчальних і навчально-методичних посібників, навчально-методичних комплексів для професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури і фітнес-тренерів, а також для підвищення професійної компетентності фахівців з фітнесу та рекреації.

Основні положення та результати дослідження **впроваджено** у навчальний процес Львівського державного університету фізичної культури (довідка № 655 від 1.06.2017), Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 07-10/1035 від 8.06.2017), Приватного вищого навчального закладу «Академія рекреаційних технологій і права» (довідка № 39 від 31.05.2017), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка № 10/15-1634 від 20.06.2017).

Особистий внесок здобувача. У публікаціях, підготовлених спільно зі співавторами, внесок здобувача полягає: у розробленні питань для педагогічної діагностики рівня знань студентів – у навчально-методичному посібнику [1]; в аналізі наукової літератури і формулюванні висновків – у статтях [5], [6] і [8]; у теоретичному аналізі психолого-педагогічної літератури, літератури з фізичної культури та результатів анкетування студентів вищих навчальних закладів – у матеріалах науково-практичної конференції [11].

Апробація результатів дослідження. Основні результати та теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлено та обговорено на: міжнародних науково-практичних конференціях: III міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах» (Чернівці, 2014); V Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми вищої професійної освіти» (Київ, 2017); «Modern problems and prospects of development of physical education, health and training of future professionals of physical education and sports» (Київ, 2014, 2017); XV Міжнародній науково-практичній конференції «Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку» (Харків, 2017); III Міжнародному Конгресі «Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі» (Одеса, 2017); IX Міжнародній науково-практичній конференції «Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи», присвяченої 20-ти річчю факультету фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, 2017); *всеукраїнських*: II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи» (Дніпропетровськ, 2014); VII Всеукраїнській науково-практичній конференції Педагогіка здоров'я (Чернігів, 2017); II Всеукраїнській науковій Інтернет-конференції «Актуальні проблеми фізичної культури, спорту та здоров'я» (Черкаси, 2017); *засіданнях* кафедри фізичної реабілітації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та кафедри фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертаційного дослідження відображено в 15 публікаціях автора, з них: 1 навчальний посібник, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданні, внесеному до міжнародних наукометричних баз даних, 2 статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях, 7 статей у збірниках матеріалів і тез науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (232 найменування), 10 додатків на 31 сторінці. Повний обсяг роботи становить 288 сторінок, з них 19 сторінок анотації та 211 сторінок основного тексту. Дисертація містить 9 таблиць та 29 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження обраної проблеми; визначено мету, завдання дослідження, об'єкт і предмет; розкрито його наукову новизну та практичне значення; подано інформацію про апробацію та впровадження результатів дослідження, публікації та структуру дисертації.

У першому розділі **«Теоретичні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій»** розкрито формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням

інформаційно-комунікаційних технологій як науково-теоретичну проблему; охарактеризовано термінологію фахової складової формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; акцентовано увагу на основних дефініціях, які характеризують фізкультурну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; проаналізовано поняття, які характеризують інформаційну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; розкрито структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Дослідники (О. В. Андрєєва, О. Л. Благій, Л. В. Денисова, М. В. Дутчак, М. М. Василенко, О. В. Завальнюк, О. К. Корносенко, О. В. Корх-Черба, А. В. Прима, Є. Н. Приступа, С. Ю. Путров, Л. П. Суценко та ін.) акцентують увагу на тому, що з позицій сьогодення проблема підготовки конкурентоспроможних фахівців з фітнесу та рекреації пов'язана з необхідністю створення і реалізації інноваційних освітніх програм, які сприяють формуванню професійної компетентності, створюють умови для саморозвитку та самовдосконалення особистості студента у процесі навчання.

Аналіз наукової літератури свідчить про відсутність загальноприйнятого визначення поняття «професійна компетентність». Його трактують: як інтегральну характеристику, що визначає здібність та готовність розв'язувати професійні проблеми та професійні завдання, які виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності, з використанням знань, навичок, умінь, професійного та життєвого досвіду, цінностей і культури (Є. О. Бударін); як поєднання психічних і особистісних (людських) якостей, як психічний і особистісний стан, який дозволяє діяти самостійно і відповідально, як здатність та вміння виконувати певні трудові функції (В. І. Волинкін); як інтеграційна характеристика особистості фахівця, яка включає знання, вміння та особистісні якості, що забезпечують успішне виконання ним професійної діяльності (О. В. Гайнулина); як «інтегративну якість особистості, яка включає в себе готовність і здатність людини до здійснення професійної діяльності на основі наявних знань, умінь, навичок і професійно особистісних якостей» (Т. В. Мала); як «практичну реалізацію професійних здібностей і ділових якостей працівника в їх синергетичному взаємозв'язку і взаємозалежності (О. Ф. Приліпко); як «інтегральну властивість особистості сучасного фахівця, як сукупність фундаментальних інтегрованих знань, узагальнених умінь і здатностей, особистісних і професійно значущих якостей, що відображає рівень культури, гуманістичної спрямованості, технологічності й майстерності, творчого підходу до організації педагогічної діяльності, готовності до постійного самовдосконалення» (О. В. Скібіна); як «якісну характеристику ступеня володіння фахівцями їх професійної діяльності і передбачає: розуміння своєї справи, оцінку особистих якостей, регулювання свого професійного становлення, самовдосконалення та самовиховання» (В. Г. Чорнобай). У дослідженні поняття «професійна компетентність» використовується у тлумаченні, яке подає В. Т. Лозовецька, яка трактує це поняття як «інтегративну характеристику ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення результату із певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію

фахівця».

На підставі узагальнення наукового досвіду осмислення проблеми вказано на відсутність загальноприйнятого тлумачення поняття «фітнес». Його трактують: як «оптимальний фізичний стан, що включає досягнення певного рівня результатів виконання рухових тестів і низький рівень ризику розвитку проблем зі здоров'ям» (А. А. Боляк, Н. Л. Боляк, О. В. Корх-Черба, П. М. Кизім); як «загальна (а не тільки фізична) готовність людини до виходу з «поточного життя» та забезпечення ефективної природності до дій в ситуаціях, які вимагають мобілізації фізичних та духовних сил; стан психологічної та фізичної підготовленості для досягнення успіху в конкретному завданні» (Н. І. Воловик); як специфічний сектор економіки, що відображає соціально-економічні, правові та організаційні засади її функціонування і розвитку (фітнес-індустрія) або як діяльність з надання матеріально-побутових і соціально-культурних послуг, яка задовольняє фізкультурні потреби населення (В. І. Григор'єв); як система фізичних вправ оздоровчої спрямованості (за винятком спортивних форм фітнесу), з достатньо широким набором різноманітних і доступних рухових завдань, що складають індивідуально-стандартизовані програми, особисто мотивовані і функціонально зумовлені (співвідносні з нормативною базою) (А. В. Менхін); як інноваційну форму фізичної культури, яка поєднує в собі сукупність інноваційних видів, форм, обладнання та технологій фізкультурно-спортивної діяльності, та наявність комфортних соціокультурних умов, в яких і відбувається процес «споживання» продукту, що визначається як «фітнес-послуги» (О. Г. Сайкіна). У дослідженні поняття «фітнес» використовується у тлумаченні, яке подають Е. Хоулі і Б. Френкс. Вчені тлумачать фітнес як фізичну придатність (від «to be fit for» бути придатним до чого-небудь, бути здоровим).

У розділі вказано, що у вітчизняній і зарубіжній літературі не існує єдиної думки щодо визначення поняття «рекреація». Його тлумачать: як (від лат. recreation - відновлення) відновлення витрачених людиною в процесі трудової діяльності сил, а також створення певного запасу сил для подальшої діяльності в інтересах збереження і збільшення фізичного і інтелектуального потенціалу (К. Л. Колесник); як розширене відтворення сил людини (фізичних, інтелектуальних, емоційних); найбільш розвинутий сегмент індустрії дозвілля, пов'язаний з участю населення в активному відпочинку; будь-яка діяльність, спрямована на відновлення сил людини, яка може здійснюватися, як на території постійного проживання людини, так і за її межами (М. С. Оборін); як «частину соціальної системи суспільства та особливу ланку системи освіти; специфічну форму діяльності на дозвіллі (соціально корисне дозвілля); вираження внутрішньої природи людини; засіб розваги, відновлення або вид ігрової діяльності; «життя після праці»; профілактичну медицину майбутнього» (Є. Н. Приступа); як розширене відтворення сил людини (фізичних, інтелектуальних і емоційних); будь-яка гра чи розвага, які використовуються для відновлення фізичних і розумових сил; сегмент індустрії дозвілля, пов'язаний з участю населення в активному відпочинку на відкритому повітрі, що припадає переважно на уїк-енд; перебудова організму і людських популяцій, що забезпечує можливість активної діяльності при різних умовах, характер і зміни навколишнього середовища (І. Ю. Севрюков та Є. М. Таскаєв). У дослідженні поняття «рекреація» використовується у тлумаченні, яке подають В. П. Зайцев, С. С. Ермаков і

М. Хагнер-Деренговська. Вчені визначають поняття «рекреація» як активний і пасивний відпочинок людини, який спрямований на формування, відновлення, зміцнення і збереження здоров'я і в той же час приносить їй задоволення і благополуччя.

На основі аналізу праць науковців (А. П. Дендеберя, Л. М. Добровська, А. А. Грузова, М. І. Жалдак, Т. І. Коваль, І. П. Потехіна та ін.) та власного досвіду викладацької діяльності до інформаційно-навчальних ресурсів віднесено: бази даних інформаційно-пошукових та інформаційно-довідникових систем, автоматизовані бібліотечні системи, Веб-сайт навчальних програм, електронні журнали, комп'ютерне тестування, мультимедійні навчальні засоби, електронну пошту та ін.

Майбутні фахівці з фітнесу і рекреації розглядаються як студенти, які протягом певного періоду навчання у вищому навчальному закладі спрямовують свої зусилля на оволодіння кваліфікацією, що дозволить їм ефективно застосовувати у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності різні форми рухової активності з метою відновлення сил, збереження та зміцнення здоров'я різних верств населення.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій розглядається як процес організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та подальшого ефективного здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації розглядається як інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що визначає його глибоку обізнаність, професійні вміння та навички, особистісний досвід, націленість на перспективність та креативність в роботі, здатність досягати значних результатів у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Визначено структурні компоненти (мотиваційно-ціннісний, змістовий, діяльнісний, креативний) професійної компетентності майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. У розділі вказано, що зазначені структурні компоненти носять інтегративний та цілісний характер.

У другому розділі **«Обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій»** розкрито методiku та напрями дослідження; охарактеризовано модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; акцентовано увагу на педагогічних умовах формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Дослідно-експериментальна робота здійснювалася протягом 2013 - 2017 років відповідно до організаційно-підготовчого, діяльнісного, дослідно-експериментального та узагальнювального етапів.

– організаційно-підготовчий етап (2013 - 2014 роки) був спрямований на аналіз наукових джерел щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;

з'ясування понятійно-категоріального апарату дослідження; визначення структури професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

– діяльнісний етап (2014 рік) був спрямований на виявлення та теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; розроблення навчально-методичного забезпечення, необхідного для реалізації педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;

– дослідно-експериментальний етап (2014 - 2016 роки) був спрямований на впровадження педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; застосування нових форм, методів і засобів формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; діагностику рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

– на узагальнювальному етапі (2016 - 2017 роки) підводилися підсумки дослідження, аналізувалися результати педагогічного експерименту та формулювалися висновки, отримані у процесі дослідно-експериментальної роботи.

Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації визначалися за мотиваційним, когнітивним, процесуальним та особистісним критеріями. Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за мотиваційним критерієм було проведено відповідно до тесту-опитувальнику «Тест на з'ясування мотивації на досягнення мети та прагнення до соціального престижу»; за когнітивним критерієм – оцінювання здійснювалося на основі використання «Тестових завдань для оцінювання за когнітивним критерієм рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», розроблених особисто; за процесуальним критерієм – оцінювання здійснювалося на основі використання «Картки оцінювання за процесуальним критерієм рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації», розроблених особисто; за особистісним критерієм – оцінювання включало: оцінювання загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідно до «Методики визначення рівня сформованості загальних творчих здібностей особистості» (за С. М. Дмитрієвою та Н. В. Гавриловою); оцінювання комунікативних та організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідно до «Тесту-опитувальнику для з'ясування сформованості організаторських і комунікативних здібностей».

Розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням

інформаційно-комунікаційних технологій, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків (рис. 1).

Реалізація компетентнісного підходу в процесі навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації дозволило: сформувати професійну компетентність майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, необхідну для успішного виконання рекреаційно-оздоровчої діяльності; спрямувати зусилля на інтеграцію дисциплін навчального плану професійної підготовки студентів та їх зв'язок з майбутньою фітнес-діяльністю та рекреаційно-оздоровчою діяльністю; забезпечити поетапне виявлення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації засобами діагностико-критеріального апарату.

Нами виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, до яких віднесено: створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення навчальної та виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу було спрямовано на розвиток пізнавальних потреб майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, зокрема, при викладанні дисциплін «Оздоровчий фітнес» (2 курс), «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» (2 курс) та «Фітнес-технології» (4 курс).

Нами було проведено анкетування 318 студентів 3 курсу вищих навчальних закладів, які навчалися за освітньо-кваліфікаційним ступенем «бакалавр» напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» галузі знань 01012 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Респондентами виступили 68 студентів Львівського державного університету фізичної культури, 69 студентів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 50 студентів Національного університету фізичної культури та спорту України, 131 студент Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Результати опитування студентів свідчать про те, що лише 17,92% респондентів володіють знаннями щодо мети та завдання теорії та методики оздоровчої фізичної культури; лише 18,95% респондентів володіють знаннями щодо сучасних оздоровчих систем; лише 19,31% респондентів володіють знаннями про чинники небезпеки та травматизму при виконанні вправ з різних видів фітнесу; лише 18,33% респондентів зможуть оцінити фізичну та функціональну підготовленості людей під час заняття фітнесом; лише 20,3% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації цікавляться фітнесом, як складовою сучасних оздоровчих технологій; лише 13,33% респондентів повністю володіють вміннями складати фітнес-програми для занять з різними групами населення.

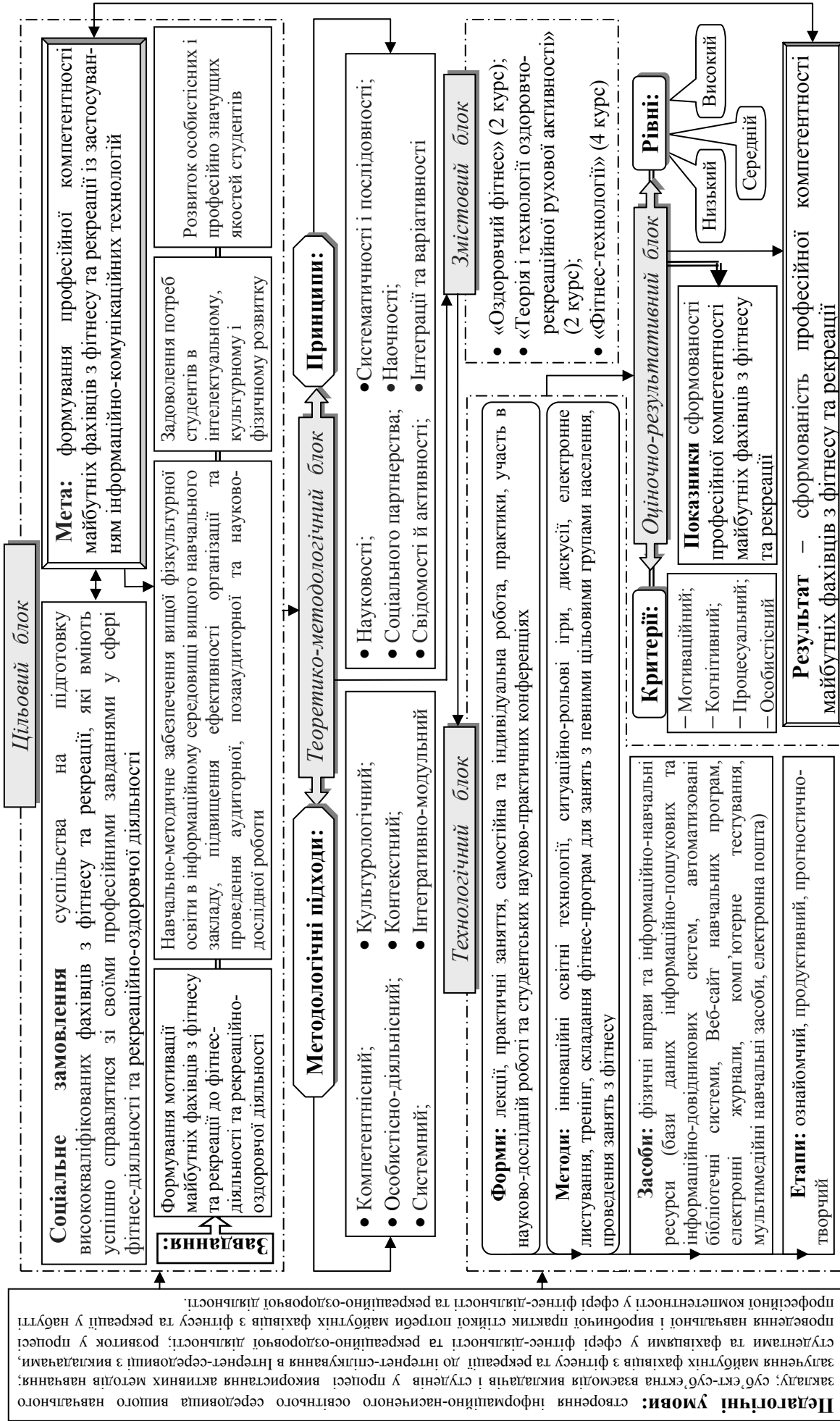

Рис. 1. Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання – здійснювалася за рахунок проведення ситуаційно-рольових ігор, дискусій, тренінгів і складання фітнес-програм для занять з певними цільовими групами населення та проведення занять з фітнесу.

Залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності – здійснювалася у процесі використання інноваційних технологій, зокрема, чатів, форумів, Skype-діалогів, електронного листування та ін.

Аналіз відповідей викладачів із вищеназваних вищих навчальних закладів показав, що 51,64% респондентів спостерігають підвищення зацікавленості до навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у процесі формування професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; 25,55% опитаних викладачів спрямовують свої зусилля на формування потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до підвищення свого професіоналізму у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності, 34,15% респондентів обрали відповідь «скоріше ні, чим так»; 19,76% викладачів намагаються активізувати процес навчання за рахунок набуття майбутніми фахівцями з фітнесу та рекреації практичного досвіду використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій; 32,88%, намагаються активізувати процес навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за рахунок створення ними мультимедійних презентацій.

Розвиток стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності здійснювався у процесі проведення навчальної і виробничої практик.

З метою з'ясування результатів професійної підготовки було проведено анкетування, в якому брав участь 41 фахівець з фітнесу та рекреації таких спортивно-оздоровчих клубів м. Чернівці, як: «Бархат», «Vip Gym», «Денс-Сіті», «Денс-Авеню», «Мувон», «Силует», «Еліпс», «Еліт» та «Енерджі».

Дані опитування фахівців з фітнесу та рекреації свідчать, що 25,58% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють професійною компетентністю, яка сформувалась у процесі навчання у вищих навчальних закладах; 23,26% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють знаннями, які дозволяють їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах; 16,28% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють вміннями та навичками, які дозволяють їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах.

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій»** розкрито педагогічну діагностику рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; проаналізовано результати формувального етапу педагогічного експерименту.

У розділі охарактеризовано рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

При високому рівні сформованості професійної компетентності студенти ґрунтовно володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражена світоглядна позиція. Студенти проявляють високу активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Їх характеризує наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності та прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій; студенти ґрунтовно володіють системними і міцними професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; студенти ґрунтовно володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті. Студенти мають системні професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності. У студентів яскраво виражені загальні творчі, комунікативні та організаційні здібності, наявність яких забезпечує успішність здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності, новизну у застосуванні засобів цих видів діяльності, самостійне висування проблем, нешаблонне їх вирішення та генерування значної кількості оригінальних ідей, спілкування й встановлювання контакту з тими, хто займається, мотивування їх до занять фітнесом і коригування техніки виконання фізичних вправ.

Педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації визначалася за мотиваційним, когнітивним, процесуальним та особистісним критеріями.

Для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації було розроблено комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» (у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Суценко та О. П. Сидоренком).

У формувальному етапі педагогічного експерименту брали участь студенти набору (2013 - 2014 років) Львівського державного університету фізичної культури, Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, які входили до контрольної ($n = 66$ осіб) та експериментальної ($n = 53$ особи) груп.

Студенти контрольних груп навчалися за традиційною системою підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. У професійну підготовку студентів експериментальних груп впроваджувалися виявлені і теоретично обґрунтовані педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних

технологій.

У розділі проаналізовано результати формуального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за визначеними критеріями.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 6,97% студентів, середній рівень – 47,58% студентів, низький рівень – 45,45% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 13,03% студентів, середній рівень – 55,76% студентів, низький рівень – 31,21% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 9,43% студентів, середній рівень – 46,79% студентів, низький рівень – 43,77% студентів.

В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 21,51% студентів, середній рівень – 60,75% студентів, низький рівень – 17,74% студентів (рис. 2).

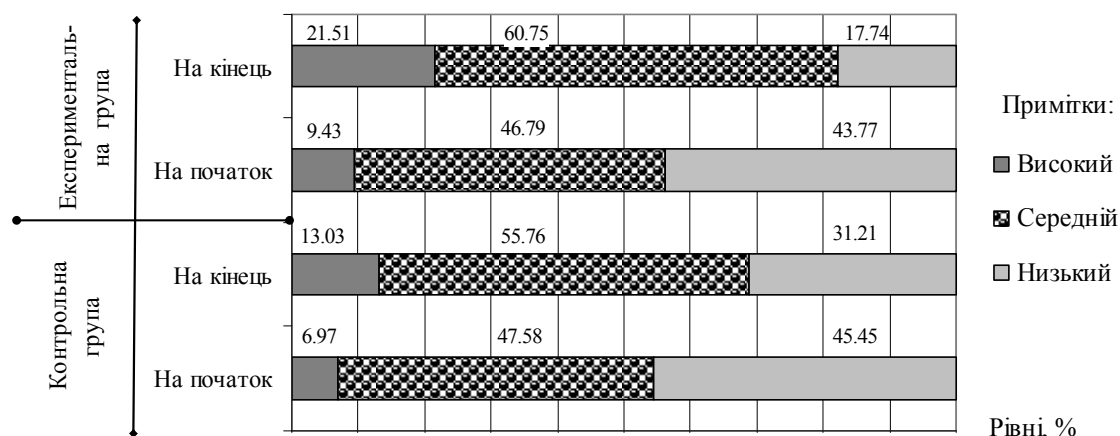

Рис. 3. Розподіл рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп (%)

На кінець педагогічного експерименту, використовуючи t-критерій Стьюдента, спостерігаємо достовірну різницю у даних, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів експериментальної групи, порівняно з даними, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної групи.

За результатами педагогічного експерименту проведений аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою та про ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні теоретично узагальнено і запропоновано розв'язання проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, що полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Проведене дослідження засвідчило ефективність розв'язання поставлених завдань і визначило підстави для формулювання таких висновків.

1. На основі теоретичного аналізу наукової літератури з'ясовано стан розробленості проблеми дослідження і вказано, що інтеграція України до європейського та світового освітнього простору, зростання конкуренції щодо працевлаштування випускників вищих навчальних закладів передбачає підготовку таких майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, у яких сформована професійна компетентність та які повинні відповідати міжнародним вимогам і стандартам ефективного здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності. Поняття «формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» розглядається як процес організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та подальшого ефективного здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Поняття «професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації» визначається як інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що визначає його глибоку обізнаність, професійні вміння та навички, особистісний досвід, націленість на перспективність та креативність в роботі, здатність досягати значних результатів у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

2. Обґрунтовано структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації (мотиваційно-ціннісний, змістовий, діяльнісний, креативний). Мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності розкриває можливість освітнього процесу реалізувати становлення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яке забезпечує їх успішну професійну адаптацію у рекреаційно-оздоровчій діяльності. Цей компонент професійної компетентності включає ціннісне ставлення до пізнання, спрямованість майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації на вивчення професійно орієнтованих дисциплін, бажання вирішувати завдання вищої фізкультурної освіти, готовність до прояву ініціативи щодо подальшої самоосвіти. Змістовий компонент професійної компетентності розкриває цінності знань майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, що визначають вектор розвитку їх науково-теоретичного пізнання та мислення. Основна функція діяльнісного компонента професійної компетентності полягає в уміннях і навичках майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації користуватися технологією вирішення завдань, пов'язаних з фітнес-діяльністю та рекреаційно-оздоровчою діяльністю та емоційно-ценісного ставлення до них. Креативний компонент професійної компетентності вказує на наявність загальних творчих, комунікативних і організаційних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (високий, середній, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. До показників мотиваційного критерію віднесено: сукупність ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням рекреаційно-оздоровчої діяльності; світоглядна позиція майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; активність участі у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій. До показників когнітивного критерію віднесено: системність і міцність професійно орієнтованих знань щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. До показників процесуального критерію віднесено: уміння та навички виконувати певні дії з інформацією; уміння та навички здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті; професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. До показників особистісного критерію віднесено: наявність загальних творчих, комунікативних і організаційних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

3. Виявлено та теоретично обгрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, до яких віднесено: створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єкту взаємодію викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення навчальної і виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

4. Розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків. Цільовий блок моделі визначається з урахуванням соціального замовлення суспільства на підготовку висококваліфікованих фахівців з фітнесу та рекреації, які вміють успішно справлятися зі своїми професійними завданнями у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності. Метою є формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Завданнями є: формування мотивації майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; навчально-методичне забезпечення вищої фізкультурної освіти в інформаційному середовищі вищого

навчального закладу, підвищення ефективності організації та проведення аудиторної, позааудиторної та науково-дослідної роботи; задоволення потреб студентів в інтелектуальному, культурному і фізичному розвитку; розвиток особистісних і професійно значущих якостей студентів. У теоретико-методологічному блоці моделі розкриваються методологічні підходи (компетентнісний, особистісно-діяльнісний, системний, культурологічний, контекстний та інтегративно-модульний) та основні принципи (науковості, соціального партнерства, свідомості й активності, систематичності і послідовності, наочності, інтеграції та варіативності) формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Змістовий блок репрезентує зміст дисциплін «Оздоровчий фітнес» (2 курс), «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» (2 курс) та «Фітнес-технології» (4 курс). Технологічний блок відображає форми (лекції, практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу, практики, участь в науково-дослідній роботі та студентських науково-практичних конференціях), методи (інноваційні освітні технології, ситуаційно-рольові ігри, дискусії, електронне листування, тренінг, складання фітнес-програм для занять з певними цільовими групами населення, проведення занять з фітнесу), засоби (фізичні вправи та інформаційно-навчальні ресурси (бази даних інформаційно-пошукових та інформаційно-довідникових систем, автоматизовані бібліотечні системи, Веб-сайт навчальних програм, електронні журнали, комп'ютерне тестування, мультимедійні навчальні засоби, електронна пошта) та етапи (ознайомчий, продуктивний, прогностично-творчий) формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. До оціночно-результативного блоку входять критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (високий, середній, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Результатом є сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

5. Експериментально підтверджено, що ефективність формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій забезпечується виявленими та теоретично обґрунтованими педагогічними умовами. На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 8,18%, в експериментальній групі – на 12,08% і 13,96%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, зменшилась у контрольній групі – на 14,24%, в експериментальній групі – на 26,04%, що підтвердило ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розробки проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації

із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Подальшого вивчення потребують такі перспективні напрямки, як: вивчення закордонного досвіду підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах і створення сучасних мультимедійних навчальних засобів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Навчально-методичний посібник

1. Мединський С. В., Юрій Е. Ю., Слобожанінов П. А. Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту: навчально-методичний посібник. Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2013. 144 с.

Статті у наукових фахових виданнях

2. Слобожанінов П. А. Застосування комп'ютерних технологій, як фактору підвищення знань на теоретичних заняттях з фітнесу // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт : зб. наукових праць / За ред. Г.М. Арзютова. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 15. С. 373–377.

3. Слобожанінов П. А. Термінологія формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Наукові записки : збірник наукових статей / М-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. Випуск СХХХІ (131). С. 177–183.

4. Slobozhaninov P. A. The structure of professional competence of the future experts in fitness and recreation, which is formed with the use of information and communication technologies // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 3 К (84)17. С. 445–448.

5. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: теоретичний аспект // Науковий часопис Національного педагогічного ун.-ті ім. М.П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт»: зб. наук. праць / За ред. О.В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 5 К (86)17. С. 308–311.

Стаття у виданні, віднесеному до міжнародних наукометричних баз даних

6. Danylevych M., Ivanova G., Slobozhaninov P. Modern look at training of prospective specialists in physical education and sport to recreational and health-related activities // Педагогічні науки: теорії, історії, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. № 2 (66). С. 50–58.

Статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях

7. Слобожанінов П. А. Теоретико-методологічні аспекти використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // *The scientific heritage*. 2016. № 7 (7). С. 52–54.

8. Slobozhaninov P. Sushchenko L., Putrov S. Features of the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in higher education institutions // *The scientific heritage*. 2017. № 11 (11). С. 56–60.

Матеріали та тези науково-практичних конференцій

9. Слобожанінов П. А. Використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // Актуальні проблеми впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 15-16 травня 2014 р.). Чернівці: Технодрук, 2014. С.41–47.

10. Слобожанінов П. А. Інформаційно-педагогічна компетентність студентів факультетів фізичної культури та здоров'я людтні: проблеми та перспективи // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 р.). Дніпропетровськ: ТОВ «Іновація», 2014. Ч. 2. С. 85–86.

11. Слобожанінов П.А. Про змістову основу професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційнокомунікаційних технологій // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23 березня 2017 р.) / За заг. ред. Е. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. К. : НАУ, 2017. С. 116–117.

12. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Сучасний погляд на формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку / матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 5-7 квітня 2017 р.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С. 261–264.

13. Слобожанінов П. А. Про формування готовності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до здоров'язбережувальної діяльності // Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернігів, 7-8 квітня 2017 р.) : [в 2 т.] / ред. колегія : С. М. Шкарлет [та ін.]. Чернігів, 2017. Т. 2. С. 253–257.

14. Slobozhaninov P. Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in the conditions of information of higher sports education // Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (Одеса, 18-21 травня 2017 р.) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 616–617.

15. Слобожанінов П. А. Реалізація особистісно-діяльнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із

застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я : матеріали II Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (Черкаси, 25-26 травня 2017 р.) / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2017. С. 20–24.

АНОТАЦІЇ

Слобожанинов П. А. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2017.

У дисертації досліджено формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення навчальної та виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності).

Розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Уточнено критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Ключові слова: формування професійної компетентності, майбутні фахівці з фітнесу та рекреації, інформаційно-комунікаційні технології.

Слобожанинов П. А. Формирование профессиональной компетентности будущих специалистов по фитнесу и рекреации с применением информационно-коммуникационных технологий. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования – Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова. – Киев, 2017.

В диссертации исследовано формирование профессиональной компетентности будущих специалистов по фитнесу и рекреации с применением информационно-коммуникационных технологий.

Формирование профессиональной компетентности будущих специалистов по

фитнесу и рекреации с применением информационно-коммуникационных технологий рассматривается как процесс организации учебной деятельности студентов высших учебных заведений с помощью информационно-образовательных ресурсов, обеспечивающих получение качественного высшего физкультурного образования и эффективное осуществление фитнес-деятельности и рекреационно-оздоровительной деятельности.

Профессиональная компетентность специалиста по фитнесу и рекреации рассматривается как интегративная характеристика деловых и личностных качеств специалиста, определяет его глубокую осведомленность, профессиональные умения и навыки, личностный опыт, нацеленность на перспективность и креативность в работе, способность достигать значительных результатов в фитнес-деятельности и рекреационно-оздоровительной деятельности.

Выявлены, теоретически обоснованы и экспериментально проверены педагогические условия формирования профессиональной компетентности будущих специалистов по фитнесу и рекреации с применением информационно-коммуникационных технологий (создание информационно-насыщенной образовательной среды высшего учебного заведения; субъект-субъектное взаимодействие преподавателей и студентов в процессе использования активных методов обучения; привлечение будущих специалистов по фитнесу и рекреации в интернет-общение в Интернет-среде с преподавателями, студентами и специалистами в сфере фитнес-деятельности и рекреационно-оздоровительной деятельности; развитие в процессе проведения учебной и производственной практик устойчивой потребности будущих специалистов по фитнесу и рекреации в овладении профессиональной компетентностью в сфере фитнес-деятельности и рекреационно-оздоровительной деятельности).

Разработана модель формирования профессиональной компетентности будущих специалистов по фитнесу и рекреации с применением информационно-коммуникационных технологий.

Уточнены критерии, показатели и уровни сформированности профессиональной компетентности будущих специалистов по фитнесу и рекреации.

Дальнейшее развитие получили формы, методы и средства профессиональной подготовки будущих специалистов по фитнесу и рекреации в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: формирование профессиональной компетентности, будущие специалисты по фитнесу и рекреации, информационно-коммуникационные технологии.

Slobozhaninov P.A. Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies. – Manuscript.

Dissertation for the scientific degree of the candidate of pedagogical sciences in the specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, 2017.

In the dissertation the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation using information and communication technologies was studied.

It revealed theoretically grounded and experimentally tested pedagogical conditions of formation of the professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies (creating information-rich educational environment of higher educational institution; subject-subject interaction between teachers and students in the use of active learning methods; attracting future experts in fitness and recreation in the Internet communication in Internet environment with teachers, students and professionals in the field of fitness activities and recreation and wellness activities, the development in the course of educational and production practice of a sustainable needs of future professionals in fitness and recreation of professional competence in the field of the fitness activities and recreational and wellness activities).

The author has developed the model of forming professional competence of future experts in fitness and recreation using information and communication technologies.

The criteria, indicators and levels of the formation of professional competence of future experts in fitness and recreation are specified.

Key words: formation of professional competence, future experts in fitness and recreation, information and communication technologies.

Підписано до друку 13.11.2017 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Наклад 100 прим. Зам. № 333
Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.